

Suomen neuvottelupositiot Euroopan unionin neuvostossa vuosina 1995–2004*

ANTTI PAJALA & MIKA WIDGRÉN**

ABSTRACT:
Finnish negotiation
positions in the EU
Council during
1995–2004

The scholarly literature studying actor alignments in the EU Council usually takes into account all Member States. Here we instead focus exclusively on Finland. Applying a Spearman rank correlation test and data on actual negotiation positions of the Member States we test two hypotheses which are formulated in accordance to the results of earlier studies. First, following the often discovered north – south division in the Council we should expect the Finnish positions to correlate best with other Nordic countries. Second, as Finland has been observed to vote extremely rarely against the Council proposals, the Finnish negotiation positions should correlate very well vis-à-vis the vote outcomes. The results show the Finnish positions correlating the most with Denmark and Sweden and to some extent also with Austria and Germany. Second, among the Member States the Finnish positions have the highest overall correlation with the negotiation outcomes. The results are statistically significant, however the correlation coefficients are rather low and in some cases modest indicating that there are no stable and consistent actor alignment patterns in the Council as the previous literature suggests.

Johdanto

Tässä tutkimuksessa analysoidaan Suomen sijoitumista vuosien 1995–2004 EU:n neuvoston säädösneuvottelujen mielipidevaruudessa. Tutkimuksen keskeinen kysymys on: miten Suomi on menestynyt työryhmätason neuvotteluissa suhteessa neuvottelujen lopputulokseen? Tällä tarkoitamme sitä, miten hyvin Suomen neuvottelupositio on toteutunut EU:n päätöksissä. Tarkastelemme myös Suomen neuvotteluposition suhdetta muiden jäsenmaiden, komission ja parlamentin positioihin nähden. Tutkimuskysymyksiä tarkastellaan korrelaatioanalyysillä käyttäen aineistona jäsenmaiden aktuaalisia neuvottelupositioita. Aineisto perustuu sekä asiantuntijahaastatteluihin että asiakirjavertailuihin ja sen on kerännyt laaja kansainvälinen DEU –projekti, jossa artikkelin kirjoittajat ovat olleet mukana. Ajallisesti aineisto kattaa vuodet 1995–2002, mutta sen voidaan katsoa

antavan ainakin karkean kuvan EU:n historiasta koko sen viidentoista jäsenmaan (EU15) periodin (1995–2004) ajalta. Korkean tason suurten media-tapahtumien sijaan keskitytään neuvoston arkipäiväisiin säädösneuvotteluihin.¹ Nämä neuvottelut ovat tutkimuksen aineistossa saatettu mitattavaan muotoon.

EU:n lainsäädännössä aloiteoikeus on lähes poikkeuksetta komissiolla. Säädösaloitetta laadittaessa komissio konsultoi laajasti eri jäsenmaita sekä mahdollisesti säädöksen vaikutuspiirissä olevia muita instansseja. Näin säädösprosessissa tapahtuu jo komissiossa melko paljon. Komission julkaistessa säädösaloitteen siitä päättäminen on puolestaan neuvoston ja europarlamentin tehtävä. Riippuen päätösmenettelystä parlamenttia joko kuullaan (*kuulemismenettely*) tai parlamentti tekee päätöksen yhdessä neuvoston kanssa (*yh-*

teispäättösmenettely). Ennen neuvoston varsinaista käsittelyä neuvoston työryhmätasolla (*working group level*) jäsenmaiden neuvottelevat virkamiehet kartoittavat säädösaloitteen mahdollisesti kiistanalaiset kohdat. Mikäli sellaisia ei ole, ehdotus etenee suoraan pysyvien edustajien COREPERin kokoukseen ja lopulta jäsenmaiden ministerien päätettäväksi. Mikäli säädösaloitteessa on kohtia, joissa jäsenmailla on varauksia, ongelmat pyritään ratkomaan työryhmissä. Tavoitteena on saavuttaa kaikille hyväksyttävä ratkaisu, niin sanottu yhteinen kanta (*common position*). Tarvittaessa aloitteesta lopulta äänestetään ministerikokouksessa. Päätössääntönä on säädöksestä riippuen joko määränemmistö tai yksimielisyys. Parlamentin rooli neuvottelujen eri vaiheissa jätetään tässä sivuun.

Lienee syytä mainita, että ”häviäjät – voittajat” on päivittäisten säädösneuvottelujen tasolla osittain harhainen käsittepari, koska neuvosto on lähes äärimmäisen konsensushakuinen, kuten esim. Mattila ja Lane (2001) ja Heisenberg (2005) ovat aiemmin todenneet. Kaikille neuvotteluosapuolille pyritään tarjoamaan edes jotain erilaisten kompromissien välityksellä. Käytännössä äänestyksiin on jouduttu erittäin harvoin, ja näissäkin tapauksissa vastapuolena on lähes poikkeuksetta vain yksi tai kaksi jäsenmaata. Toisaalta on syytä pitää mielessä, että määränemmistöpäätösten mahdollisuus vaikuttaa maiden neuvotteluasemiin myös kompromisseja haettaessa. Neuvoston konsensushakuisuus johtuu osittain epäilemättä siitä, ettei haluta kasvattaa ”rekisteriä” säädösneuvotteluissa pettyneistä ja katkeroituneista jäsenmaista, mikä mahdollisesti vaikeuttaisi tulevia säädösneuvotteluita.

Esittelemme seuraavaksi aiempaa tutkimusta sekä esittelemme tutkimuksessa testattavat hypoteesit. Tämän jälkeen tarkastelemme tutkimuksessa käytettävää aineistoa ja tarvittavassa määrin sen yksityiskohtia. Seuraavaksi tarkastelemme Suomen asemaa neuvoston päätöksenteossa käyttäen Spearmanin järjestyskorrelaatiokerrointa. Lopuksi pohdimme, tukevatko tulokset asettamiamme tutkimushypoteeseja.

Aiempi tutkimus ja tutkimushypoteesit

1990-luvun puolenvälin jälkeen neuvoston aktiviteetteja koskevien empiiristen tutkimusten määrä

on melkoisesti kasvanut (ks. Mattila 2009). Neuvoston aktiviteetteja on analysoitu erilaisista teoreettisista näkökulmista. Ennen aiempien tutkimustulosten esittelyä on syytä lyhyesti tarkastella, minkä tyyppisiä aineistoja niissä on käytetty.

Pohjana aiemmille tutkimuksille ovat olleet hyvin monentyyppiset aineistot. Yhtenä aineistotyyppinä ovat olleet neuvoston roll call äänestykset, joita ovat käyttäneet mm. Heisenberg (2005), Mattila, (2004, 2009) sekä Mattila ja Lane (2001). Perinteisiä (asiantuntijoiden) kyselylomaketutkimuksia ovat puolestaan olleet Naurin ja Lindahl (2008) sekä Elgströmin ym. (2001) sekä Beyersin ja Dierickxin (1998) informaatioverkkotutkimukset. Keräämiään (puolistrukturoituja) asiantuntija-haastatteluita sekä asiakirjaverailuja kiistanalaisista säädösehdotuksista ovat puolestaan käyttäneet DEU -projektin tutkijat (Kaeding ja Selck 2005; Selck ja Kuipers 2005; Pajala (2002); Pajala ja Widgrén 2004).² Edellä mainittujen kvantitatiivisten aineistojen lisäksi mm. Lewis (2003) on soveltanut kvalitatiivista asiantuntijahaastatteluihin perustuvaa aineistoa.

DEU -projektin keräämää aineistoa ajatellen neuvostoa koskevan tutkimuksen pullonkaulana oli vielä 1990-luvun loppupuolella se, ettei säädösneuvotteluita koskevaa aineistoa ollut saatavissa. Edes pelkkiä äänestysrekistereitä ei julkaistu ennen vuotta 1995 (Heisenberg 2005). Itse asiassa jäsenmaat varjelivat tarkoin omia neuvottelupositioitansa. Neuvottelupositioita ei aiemmin haluttu antaa julkisuuteen missään muodossa siinä pelossa, että niitä hyväksi käyttäen voitaisiin julkisuudessa argumentoida joidenkin jäsenmaiden hävinnan tai voittaneen neuvotteluissa. Tästä johtuen unionin tärkein päättävä elin oli käytännössä täysin suljettu järjestelmä. Sittenkin 1990-luvun loppupuolella, muun muassa pohjoismaiden aloitteesta, hallinnon läpinäkyvyyttä lisättiin ja neuvotteluaineistoa on nykyisin saatavissa ainakin tutkimuskäyttöön. Onkin varsin luonnollista, ettei empiiristä tutkimusta EU:n koalitionmuodostuksesta jäsenmaiden neuvottelupreferenssejä tai -positioita soveltaen ole käytännössä olemassa ennen 2000-luvun alkuvuosia.

Yksi aiempia neuvostoa koskevia tutkimuksia yhdistävä tekijä on, että ne keskittyvät yleensä kaikkiin jäsenmaihiin, niiden osajoukkoihin sekä mahdollisesti europarlamenttiin ja/tai komissioon. Toinen yhdistävä tekijä on, että tutkimuksissa on

tarkasteltu jäsenmaiden koalitionmuodostusta. Koalitionmuodostuksen takana on ollut lähinnä kaksi erilaista teoreettista lähestymistapaa: rationaalinen ja konstruktivistinen. Edellisen mukaan aktorit (jäsenmaat) toimivat neuvostossa strategisesti pyrkien maksimoimaan mieleisiään politiikkavaihtoehtoja. Konstruktivistisen lähestymistavan mukaan koalitionmuodostusta ohjaa rationaalisuuden sijaan neuvostossa vallitsevat kulttuuriset tekijät, sosiaaliset normit sekä aktorien identiteetit (ks. Kaeding ja Selck 2005). Kuten edellisissä, pohdimme tässäkin tutkimuksessa neuvoston koalitionmuodostusta, mutta keskitymme lähinnä Suomen asemaan neuvostossa.

Tarkasteltaessa neuvoston koalitionmuodostusta aiemmissa tutkimuksissa ei ole viitteitä siitä, että jäsenmaiden välillä vallitsisi johdonmukainen ja/tai stabiili mielipideavaruus riippumatta käsiteltävänä olevista säädöksistä. Mikäli näin olisi, neuvoston neuvottelujen lopputulokset olisivat arvanakin melko helposti ennustettavissa. Kuten Thomson (2009) toteaa, jäsenmaat vaikuttaisivat koalitoituvan vaihtelevasti riippuen säädösten aihepiiristä. Hieman toisesta näkökulmasta Pajalan (2002) kehittämää empiirisäilyä valtaaindeksiä soveltaen Pajala ja Widgren (2004) eivät myöskään havainneet jäsenmaiden kesken vallitsevan selvästi havaittavia pysyviä koalitioita. Kävi ilmi, ettei jäsenmaista yksikään käyttäydy strategisesti siten, että maan neuvottelupositio olisi aina muiden neuvotteluosapuolten positioiden keskellä. Useissa tutkimuksissa on pyritty selvittämään neuvostossa vallitsevia ristiriitautottuvuuksia sekä jäsenmaiden positiota näillä ulottuvuuksilla. Analyysijä on tehty käyttäen DEU -dataa sekä neuvoston äänestysrekisterejä. Tutkimustekniikoita ovat olleet moniulotteinen skaalaus, pääkomponenttianalyysi, klusterointi, korrespondenssianalyysi ja NOMINATE -skaalaus (viitteistä ks. Mattila 2009, 847). Useimmin havaittu ristiriitautottuvuus vaikuttaisi olevan pohjoisten ja eteläisten jäsenmaiden välillä (esim. Mattila ja Lane 2001; Thomson ym. 2004). Ilmiön syyt ovat toistaiseksi tulkinvaraisia. Pohjoisilla ja eteläisillä jäsenmailla on hieman toisistaan poikkeava poliittinen kulttuuri, samoin niiden preferenssit saattavat poiketa toisistaan esim. unionin tulevaisuuden suhteen tai ulottuvuus saattaa yksinkertaisesti kuvata köyhien ja rikkaiden jäsenmaiden välisiä eroja (Mattila 2009).

Muita havaittuja ristiriitautottuvuuksia ovat olleet suhtautuminen integraation syventämiseen, yleinen muutoshalukkuus (policy change) ja jossakin mitassa vasemmisto-oikeisto –ulottuvuus (ristiriitautottuvuuksista tarkemmin ks. Mattila 2009 ja Thomson 2009).

Neuvosto on päätöksenteossaan lähes äärimmäisen konsensushakuinen. Neuvostossa on äänestystä erittäin harvoin, joten pääsääntöisesti neuvosto tekee päätöksensä yksimielisesti. Jos äänestykseen joudutaan, silloinkin vastassa on yleensä vain yksi tai korkeintaan muutama jäsenmaa. Mattilan ja Lanen (2001) tutkimuksessa havaittiin jäsenmaista useimmin vastaan äänestävän laskevassa järjestyksessä Ruotsi, Saksa, Iso-Britannia, Italia ja Alankomaat. Ruotsin osalta kävi tosin ilmi, että heti ensimmäisen jäsenyyvuoden jälkeen herkkyyys vastaan äänestämiseen tai äänestytymiseen putosi jäsenmaiden keskitasolle. Toisessa ääripäässä Luxemburgin ohella Suomi äänesti vähiten neuvoston esityksiä vastaan. Mattilan ja Lanen (2001) tavoin myös Heisenbergin (2005) samankaltaisen analyysin tulokset kertovat neuvoston konsensushakuisuudesta ja äänestysten harvinaisuudesta.

Elgström ym. (2001) sekä Beyers ja Dierickx (1998) ovat informaatioverkkojen tutkimuksia. Asiantuntijakyselyjen avulla tutkijat selvittivät sitä, keiden kollegojensa kanssa työryhmien neuvottelevat virkamiehet keskustelevat ja jakavat tietoaan kokousten ulkopuolella. Tutkimusten tulokset voimistavat lähinnä tuttua käsitystä unionin eteläisten ja pohjoisten jäsenmaiden välisestä jaosta. Neuvoston koalitionmuodostuksen perustumisen lähinnä geografiaan tekijöihin havaitsivat myös Naurin ja Lindahl (2008), mutta pohjois – etelä ulottuvuuden lisäksi he havaitsivat yhteistyötä myös länsi – itä ulottuvuudella vuoden 2004 laajentumisen jälkeen. Elgström ym. (2001) raportoivat erityisesti pohjoismaiden neuvottelijoiden (Suomi, Ruotsi ja Tanska) pitävän tiivistä yhteyttä keskenään.

Jäsenmaiden neuvotteluposioiden korrelaatiotutkimuksia ovat Selck ja Kaeding (2004) sekä Selck ja Kuipers (2005). Molemmat tutkimukset soveltavat DEU -projektin aineistoa. Ensinnä mainittu keskittyy 10 äänen jäsenmaihin Saksaan, Iso-Britanniaan, Ranskaan ja Italiaan ja toinen pohjoismaihin. Selck ja Kaeding (2004) havaitsivat, että neuvottelujen lopputulokset neljän suuren maan joukossa olivat lähinnä Iso-Britannian posi-

tiota. Lisäksi havaittiin, että Saksan ja Iso-Britannian neuvottelupositiot ovat lähempänä toisiaan verrattuna Ranskaan. Selck ja Kaeding (2004) havaitsevatkin lähinnä pohjois-etelä suuntaisen koalitiorakenteen, eivätkä niinkään varsin usein mainittua Ranska-Saksa -akselia.³ Selckin ja Kuipersin (2005) tutkimuksen tärkein havainto on, että pohjoismaiden neuvottelupositiot vaikuttaisivat olevan melko samankaltaisia. Pohjoismaat ovat myös usein lähellä neuvottelujen lopputulosta, joskin Tanska hieman etäämpänä verrattuna Suomeen ja Ruotsiin.

Ottaen huomioon olemassa olevan tutkimustiedon voimme muotoilla kaksi DEU -aineistolla testattavaa hypoteesia. Molemmat liittyvät Suomen sijoittumiseen neuvoston mielipideavaruudessa: Ensinnäkin aiemmassa, ja erityisesti neuvoston äänestysrekistereitä soveltavassa tutkimuksessa havaittiin, että Suomi kuuluu niiden jäsenmaiden joukkoon, jotka äänestävät vähiten neuvoston esityksiä vastaan (niissä harvoissa) tapauksissa, joissa säädösehdotus on mennyt äänestykseen (Mattila ja Lane 2001). Sama ilmiö on havaittu soveltaen DEU -aineistoa pelkästään pohjoismaihin (Selck ja Kaeding 2004). Näiden epäsuorien ja suorien havaintojen perusteella voimme olettaa, että Suomen neuvottelupositioden tulisi korreloida hyvin neuvottelujen lopputulosten kanssa, ainakin suhteessa muihin jäsenmaihin. Koska yhdenkään jäsenmaan ei havaittu strategisesti sijoittuvan mielipideavaruuden keskelle, eivät korrelaatiokertoimet oletettavasti ole tässä kohdin erityisen korkeita, mutta mahdollisesti tilastollisesti merkitseviä (Pajala ja Widgrén 2004). Muotoilemme ensimmäisen tutkimushypoteesimme seuraavasti:

Hypoteesi 1. Suomi on neuvottelujen lopputuloksen kanssa voimakkaimmin korreloivien jäsenmaiden joukossa.

Toiseksi, liittyen Suomeen aiemmat tutkimukset ovat havainneet neuvostossa vallitsevan pohjois-etelä -ulottuvuuden. Näin voimme olettaa, että Suomen positioden tulisi korreloida muita jäsenmaita voimakkaammin pohjoisten jäsenmaiden ja etenkin pohjoismaiden kanssa. Koska aiemmin havaittu pohjois-etelä -jako ei ole voimakas, eivät odotettavissa olevat korrelaatiokertoimet oletettavasti ole kovin korkeita, mutta ne saattavat silti olla tilastollisesti merkitseviä. Muotoilemme toisen tutkimushypoteesimme seuraavasti:

Hypoteesi 2. Suomen neuvottelupositiot korreloivat muita jäsenmaita voimakkaammin muiden pohjoismaiden (Ruotsi, Tanska) neuvottelupositioden kanssa.

Aineisto

DEU -aineisto koostuu 66 komission säädösaloitteesta, joiden valinnassa käytettiin kolmea kriteeriä. Ensinnäkin säädösaloitteiden käsittelyn tuli seurata joko yhteispäätösmenettelyä (co-decision) tai kuulemismenettelyä (consultation), eikä menettelyssä saanut tapahtua muutosta vuonna 1999 voimaan tulleen Amsterdamin sopimuksen jälkeen. Toiseksi, aineisto rajattiin ajallisesti siten, että säädösaloitteiden tuli olla esiteltyä vuoden 2000 aikana tai sitä ennen ja olla edelleen käsittelyssä vuosina 1999 ja/tai 2000. Tätä uudemmat aloitteet olisivat jääneet päättämättä, kun taas vanhemmista aloitteista asiantuntijoiden muistikuvat eivät olisi olleet parhaita mahdollisia. Käytännössä päätökset tehtiin toukokuun 1999 ja helmikuun 2002 välisenä aikana. Kolmas kriteeri oli poliittinen tärkeys, aloitteen tuli olla mainittu *Agence Europe*:ssa, joka on tärkein riippumaton eurooppalainen EU-asioiden päivittäislehti. Sen lisäksi itse asiantuntijahaastattelussa tuli ilmetä, että ehdotuksessa oli kiistanalaisia kohtia.

Asiantuntijoina käytettiin henkilöitä, joilla oli mahdollisimman kattava tietous säädösaloitteiden yksityiskohdista, ts. neuvoston työryhmien neuvotteluista. Tyypillisesti nämä olivat jäsenmaiden pysyvien edustustojen neuvottelevia virkamiehiä ja jokaisen viidentoista jäsenmaan edustustoja konsultoitiiin. Myös muiden instituutioiden sekä painostusryhmien edustajia haastateltiin, mutta paras asiantuntemus oli ehdottomasti edustustojen virkamiehillä, koska he olivat neuvotteluissa aktiivisesti mukana. Kaiken kaikkiaan 125 asiantuntijan kanssa tehtiin noin 150 haastattelua, suurin osa Brysselissä. Mainituista 66 säädöksestä kartoitettiin yhteensä 162 kiistakysymystä. Suurimmat esille nousseet yksittäiset politiikkasektorit olivat maatalous ja sisämarkkinat. Asiantuntijahaastattelujen tuloksia verrattiin myös laajasti eri instituutioiden julkaisemiin ja säädöksiin liittyviin asiakirjoihin ja muistioihin. Aineiston ovat nyt esitettyä yksityiskohtaisemmin kuvanneet

Thomson ym. (2004), Selck ja Kaeding (2004) sekä Selck ja Kuipers (2005) (ks. myös Selck ja Kuipers 2005, liite).⁴

Esimerkki lainsäädäntöaloitteesta

Neuvottelujärjestelmän kuvauksen lisäksi aineiston tarjoamat yksityiskohdat käyvät ilmi esimerkiksi seuraavasta säädösaloitteesta 'Loistelamppujen liitäntälaitteiden energiatehokkuusvaatimuksesta' (COM(1999)296). Aloite on esimerkki varsin teknisestä direktiivistä, jonka suhteen jäsenmaiden välillä kuitenkin nousi erimielisyyksiä lähinnä direktiivistä aiheutuneiden taloudellisten kustannusten vuoksi. Direktiivialoite tehtiin kesäkuun puolivälissä 1999. Päätös julkaistiin yhteispäätösmenettelyllä ja määräenemmistöllä. Alkuperäinen aloite sai seuraajakseen komission uudistetun version COM(2000)181 maaliskuussa 2000. Asia päätettiin lopullisesti neuvoston kokouksessa 18.9.2000.

Direktiivialoitteen pääasiallinen sisältö oli luoda ao. alan markkinoille yhteiset pelisäännöt. Sääntöjä halusivat lähinnä komponenttivalmistajat, jotka suurelta osin olivat komission aloitteen takana. Toinen tarkoitus oli pyrkiä siirtymään nykyistä uudenaikaisempiin ja energiatehokkaampiin loistelamppujen liitäntälaitteisiin (ballasteihin). Ballastit ovat loisteputkivalaisimissa olevia pieniä apulaitteita. Nykyisin käytetään kolmen tyyppisiä ballasteja B, C ja D. Tyyppin B (elektroniset) ballastit ovat moderneimpia, kun taas tyyppit C (perinteinen magneettinen kuristin) ja D ovat edellistä vanhempia ja tehottomampia. Tyyppiä D ei edes valmisteta unionissa vaan niitä tuodaan EU:n ulkopuolelta.

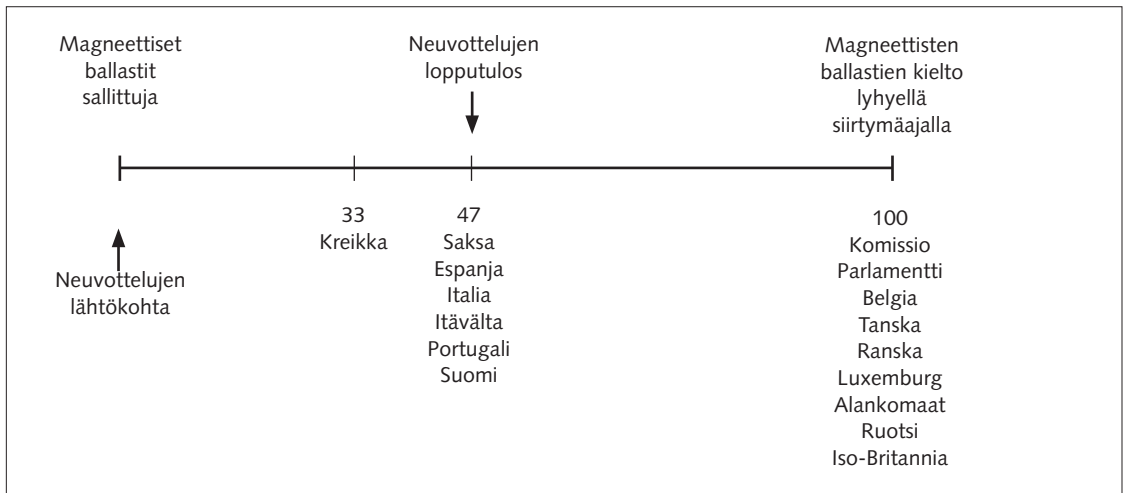
Pääasialliset kiistat esiintyivät odotetusti ballastien valmistajien välillä. Suurin B-ballastien tuottaja on Philips Alankomaissa ja suurin C-ballastien tuottaja on Helvar Suomessa. Muita ballastien tuottajamaita ovat Itävalta, Saksa, Portugali ja Espanja. Muista jäsenmaista huomionarvoista on, että Kreikan teollisuudella oli erityisiä ongelmia siirtymisessä ehdotettuun lainsäädäntöön. Parlamentti ehdotti hieman komission alkuperäistä aloitetta tiukempaa lainsäädäntöä. Erimielisyyksiä oli siis jäsenmaiden kesken sekä neuvoston ja parlamentin välillä.

Asiantuntijat katsoivat, että säädösaloitteessa oli kaksi kiistaa. Niistä ensimmäinen (ja tässä esitelty) koski siirtymäaikaa tyyppien C ja D ballasteista tyyppin B ballasteihin. Halutun siirtymäajan pituus vaihteli jäsenmaittain. Toinen kiista koski aloitteen yhdeksännen pykälän sisältöä. Pykälässä määriteltiin, kielletäänkö magneettisten C ja D ballastien käyttö kokonaan, vai voidaanko tyyppin C ballasteja käyttää siirtymäajan jälkeenkin tietyissä erityisolosuhteissa. Esimerkiksi Suomen talviolosuhteissa tai junissa voidaan käyttää ainoastaan magneettisia C-tyypin ballasteja.

Aineiston ristiriitautottavuudet on aineistossa kuvattu suoralla (issue line), jossa eri neuvottelupositiot sijaitsevat. Ulottuvuuden ääripäässä ovat nimensä mukaisesti äärimmäiset neuvotteluissa esiin tulleet positiot ja näiden välissä muut mahdolliset positiot. Aineiston ristiriitautottavuudet on normalisoitu välille 0–100.⁵

Esimerkkitaapauksessamme Irlannilla ei ollut neuvottelupositiota. Positioita kuvaavalla suoralla kuviossa 1 sen vasen äärilaita (nolla) kuvaa tilannetta ennen säädösehdotusta (referenssipiste). Nollapositiossa tyyppin C ja D ballasteja ei kielletäisi siirtymäajan jälkeen ollenkaan. Nollasta seuraavana oikealla on Kreikan neuvottelupositio 33. Kreikka vastusti C-ballastien kieltämistä kokonaan kustannussyillä. Magneettisten ballastien tuottajat kannattivat vuotta pidempää siirtymäaikaa komission ehdotukseen nähden pisteessä 47. Äärimmäisenä oikealla (100) on komission ehdotus, jota kannattivat Alankomaat, muut jäsenmaat sekä parlamentti. Neuvottelujen lopputulos oli 47.

On huomattava, että molemmissa kiistoissa Alankomailla B-ballastien tuottajana oli vain voitettavaa. Suomelle ja muille magneettisten ballastien tuottajille direktiivialoite merkitsi puolestaan väistämättä kustannuksia. Neuvotteluissa keskustelu käytiinkin lähinnä ballastien tuottajamaiden sekä Kreikan välillä, koska aloitteella oli merkitystä lähinnä näille jäsenmaille. Muille jäsenmaille melko vähäpätöinen ballasti -direktiivi ei ollut tärkeä, joten maiden edustajat pysyivät neuvotteluissa melko vaitonaisina. Suomen kannalta direktiivin neuvottelutulos oli erittäin hyvä. Ballasti -direktiivin käsittely on hyvin tyyppillinen esimerkki neuvoston päätöksenteosta. Lopullinen päätös (common position) on kompromissi, jossa on otettu mahdollisuuksien mukaan huomioon eri jäsenmaiden erityistarpeita.



Kuvio 1. Ballastidirektiivin neuvottelupositiot koskien säädöksessä olleita siirtymäaikoja

Suomen asema neuvoston päätöksenteossa

DEU -ryhmän kokoama haastatteluaineisto sisältää kustakin neuvottelua vaatineesta kysymyksestä jäsenmaiden, komission sekä Euroopan parlamentin alkuperäiset neuvottelupositiot, mahdollisen status quon sekä lopullisen päätöksen. Vertaamalla ja mittaamalla kussakin neuvottelukysymyksessä positioiden eroja toisiinsa, saadaan periaatteessa selville positioiden keskimääräiset etäisyydet. Tällöin houkuttelevaa olisi käyttää mittana positioiden etäisyyksien neliösummia. Niiden summa laskettuna kaikista päätettävistä asioista antaisi positioiden euklidisten etäisyyksien neliön. Tämä edellyttää kuitenkin sitä, että aineisto olisi kuvattavissa intervalliasteikolla. Käytännössä useissa kysymyksissä on kuitenkin vain muutama tai vain kaksi mahdollista positiota. Valtaosassa aineistoa mitaustaso on järjestysasteikollinen tai jopa nominaaliasteikollinen, jossa euklidinen etäisyys ei välttämättä kuvaa mitään. Suurin osa säädösten kiistakysymyksistä on kuitenkin järjestysasteikollisia (117 kpl) tai intervalliasteikollisia (21 kpl), joten korrelaation määrittämiseen voimme käyttää järjestysasteikollisiin muuttujiin sopivaa Spearmanin järjestyskorrelaatiokerrointa. Ainoastaan nominaaliasteikolliset (39 kpl) tapaukset ovat analyysiin kelpaamattomina sivuutettu.

Miten Suomen neuvottelupositiot toteutuvat suhteessa säädösneuvottelujen lopputuloksiin? Taulukossa 1 näkyy jäsenmaiden neuvottelupositioiden korrelointi suhteessa neuvottelujen lopputuloksiin. Korrelaatiot on laskettu koskien kaikkia neuvotteluja yhtenä joukkona (138 kpl), sekä erikseen yhteispäätösmenettelyn (62 kpl) ja konsultatiomenettelyn (76 kpl) alaisina osajoukkoina. Säädösneuvottelujen jako em. osajoukkoihin ei jäsenmaiden kannalta ole välttämätöntä. Jako kuvastaa lähinnä parlamentin ja osittain komission erilaisia rooleja päätöksentekoprosessissa. Osajoukkojen tulosten vertaaminen toisiinsa tuottaa kuitenkin melko mielenkiintoisen havainnon, kuten myöhemmin käy ilmi.

Tarkasteltaessa kaikkia neuvotteluja yhtenä joukkona silmiinpistävin havainto on, että kaikista jäsenmaista Suomen neuvottelupositio korreloi kaikkein voimakkaimmin (0,338) neuvottelujen lopputulosten kanssa. Tulos on tilastollisesti merkitsevä, joten korrelointi ei vaikuttaisi olevan satumanvaraista. Lähes yhtä voimakas korrelaatio on kyseessä Ruotsin suhteen (0,304). Tanska, Irlanti ja Iso-Britannia ovat kolme muuta jäsenmaata, joiden korrelaatiokerroimet taulukossa 1 ovat yli 0,2. Kaikkien em. kolmen maan kohdalla tulos on niin ikään tilastollisesti merkitsevä. Heikointa neuvottelupositioiden korrelaatio säädösneuvottelujen

lopputuloksiin näyttäisi olevan Italialla, Itävallalla ja Kreikalla. Huomioi dässämme ainoastaan yhteispäätösneuvotteluyksiköt, näkyy voimakkain korrelaatio näiden säädösten lopputulosten suhteen Iso-Britanniassa ja Irlannissa (0,42 ja 0,372). Suomen korrelaatio on seuraavaksi voimakkainta (0,248), mutta tulos ei ole tilastollisesti merkitsevä. Edellisten lisäksi vain Portugalin ja Ruotsin (0,213 ja 0,199) neuvottelupositiot korreloivat sanottavasti yhteispäätösneuvottelujen lopputulosten kanssa. Konsultaatiomenettelyä noudattaneiden säädösten suhteen Suomen neuvottelupositiot korreloivat jälleen muita maita voimakkaammin (0,399), tosin ero Ruotsiin on marginaalinen (0,388). Myös Itävallan, Belgian, Tanskan, Saksan sekä Espanjan korrelaatiokertoimet ovat yli 0,2.

Yhteenvetona taulukon 1 tuloksista voidaan todeta, että Suomen neuvottelupositio vaikuttaisi korreloivan muihin jäsenmaihin verrattuna erittäin hyvin säädösneuvottelujen lopputulosten suhteen. Erot muihin maihin eivät toki ole kovinkaan suuria. Korrelaatiokertoimet eivät ole erityisen korkeita yhdessäkään tapauksessa, joten säädösneuvotteluissa ei siis ole havaittavissa yhtään tässä mielessä ”dominoivaa” jäsenmaata. Euroopan parlamentin suhteen instituution korrelaatiokertoimet ovat hyvin lähellä nollaa. Parlamentilla on pikemminkin havaittavissa lievää taipumusta esittää voimakkaimmin poikkeavia positioita.

Toisena tutkimuskysymyksenä tarkastelemme Suomen neuvotteluposition suhdetta muiden jäsenmaiden, komission ja parlamentin positioihin nähden. Taulukossa 2 näkyy Suomen neuvottelupositioiden korrelaatio suhteessa muihin jäsenmaihin, sekä Komissioon että Europarlamenttiin. Kuten yllä, korrelaatiokertoimet on laskettu kaikille säädösneuvotteluille yhtenä joukkona sekä erottaen edellisestä yhteispäätösneuvottelun ja konsultaatiomenettelyn alaiset säädökset.

Tarkasteltaessa kaikkia säädöksiä yhtenä joukkona taulukosta 2 näkyy, että Suomen positiot korreloivat selvästi eniten kahden muun pohjoismaan positioiden kanssa. Suomen positioiden korrelaatio Ruotsin (0,649) ja Tanskan (0,565) kanssa on tilastollisesti merkitsevää. Kaksi seuraavaksi lähintä (eteläisiin jäsenmaihin kuulumatonta) maata ovat Saksa (0,408) ja Itävalta (0,418). Muiden jäsenmaiden kanssa Suomen positioiden korrelaatio on edellisiä vähäisempää. Erityisen vähän Suomen positiot korreloivat Komission ja Parlamentin sekä

Taulukko 1. EU:n jäsenmaiden neuvottelupositioiden korrelaatio suhteessa 138 säädösneuvottelun lopputuloksiin

	<i>CNS</i>	<i>COD</i>	<i>CNS+COD</i>
Alankomaat	0,153	0,124	0,147
Belgia	,285(*)	-0,120	0,114
Espanja	,280(*)	-0,008	0,148
Irlanti	0,110	,372(**)	,235(**)
Iso-Britannia	0,125	,420(**)	,262(**)
Italia	0,059	0,061	0,055
Itävalta	0,213	-0,105	0,063
Kreikka	0,063	0,068	0,064
Komissio	0,151	0,095	0,118
Luxemburg	0,126	0,076	0,100
Parlamentti	0,081	0,067	0,074
Portugali	0,013	0,213	0,114
Ranska	0,203	-0,038	0,098
Ruotsi	,388(**)	0,199	,304(**)
Saksa	,291(*)	-0,076	0,106
Suomi	,399(**)	0,248	,338(**)
Tanska	,297(**)	0,123	,228(**)
N	76	62	138

**p < .01, *p < .05

Selite: *CNS* = konsultaatiomenettelyn alaiset säädökset, *COD* = yhteispäätösneuvottelun alaiset säädökset.

Espanjan ja Ranskan kanssa. Yhteispäätösneuvottelujen suhteen Suomen neuvottelupositio korreloi jälleen voimakkaimmin Ruotsin (0,781) ja Tanskan (0,686) kanssa. Tulokset ovat tilastollisesti merkitseviä. Edellisestä poiketen kaksi seuraavaksi lähinnä olevaa maata ovat Portugali (0,409) ja Alankomaat (0,359). Erityisen pieni korrelaatio on Espanjan ja Ranskan suhteen. Konsultaatiosäädöksissä ainoastaan Ruotsin (0,576) positio korreloi

Taulukko 2. EU:n jäsenmaiden neuvottelupositioiden korrelointi suhteessa Suomen neuvottelupositioihin

	<i>CNS</i>	<i>COD</i>	<i>CNS+COD</i>
Alankomaat	,356(**)	,359(**)	,366(**)
Belgia	,500(**)	0,192	,384(**)
Espanja	0,147	-0,041	0,076
Irlanti	,420(**)	,311(*)	,393(**)
Iso-Britannia	0,159	,269(*)	,197(*)
Italia	0,224	0,15	,196(*)
Itävalta	,514(**)	,296(*)	,418(**)
Kreikka	0,189	,286(*)	,226(**)
Komissio	0,018	0,1	0,070
Luxemburg	,423(**)	0,184	,304(**)
Parlamentti	0,031	-0,122	-0,021
Portugali	0,212	,409(**)	,311(**)
Ranska	0,054	0,045	0,059
Ruotsi	,576(**)	,781(**)	,649(**)
Saksa	,470(**)	,288(*)	,408(**)
Tanska	,490(**)	,686(**)	,565(**)
N	76	62	138

**p < .01, *p < .05

Selite: *CNS* = konsultaatiomenettelyn alaiset säädökset, *COD* = yhteispäätösmenettelyn alaiset säädökset.

selvästi muita maita enemmän. Ruotsin lisäksi on kuitenkin useita maita, joiden positiot korreloivat Suomen kanssa kohtalaisesti. Ainoastaan Komission, Parlamentin ja Ranskan positiot korreloivat erityisen heikosti. Liittolaisia, joiden kanssa Suomen neuvottelupositio korreloi voimakkaimmin, ovat kaksi muuta pohjoismaata. Myös Saksa, Itävalta ja jossain määrin Alankomaat näyttäsivät olevan muita, jokseenkin samanlaisia neuvottelupositioita omanneita jäsenmaita.

Taulukosta 1 näkyy se, että komission positio ei korreloi lopputuloksen kanssa kovinkaan hyvin. Koska komissio konsultoi säädöksen eri osapuolia ennen ehdotuksen julkaisua, voisi ajatella, että komission positio toteutuisi havaittua paremmin neuvotteluissa. Tämä äkkiseltään omituiselta kuulostava ilmiö selittynee suurelta osin kuitenkin sillä, että aineistoon on valikoitunut jo lähtökohtaisesti pelkästään kiistanalaisia säädösaloitteita, joissa komission positio ei välttämättä toteudu. Ai-

neistossahan ei ole ongelmattomia ja suoraan CO-REPER – käsittelyyn menneitä säädöksiä.

Mikäli vertaamme eri päätöksentekoproseduurien suhteen jäsenmaiden korrelaatiokertoimia toisiinsa taulukkojen 1 ja 2 sisällä, tulokset ovat ehkä hieman yllättäviä, koska kertoimet konsultaatio- ja yhteispäätösmenttelysäädösten välillä vaihtelevat melkoisesti useiden jäsenmaiden osalta. Periaatteessa, kuten kappaleen alkupuolella on mainittu, kyse on lähinnä parlamentin ja komission (muttei jäsenmaiden) erilaisesta asemasta lainsäädäntöprosessissa. Seikka vaikuttaisi tilanteelta, jossa eri päätöksentekoproseduurein päätettäväksi valikoituisivat säännönmukaisesti jollakin tavoin erilaiset säädökset. Mitään ilmeistä selitystä asialle ei aineiston perusteella kuitenkaan näyttäisi olevan löydettävissä.

Johtopäätökset

Asetimme aiempaan hypoteesin, jonka mukaan Suomen neuvottelupositioiden tulisi korreloida muita jäsenmaita voimakkaammin pohjoismaiden (Ruotsi, Tanska) neuvottelupositioiden kanssa. Tutkimuksen tulokset tukevat hypoteesia, koska Suomen positio korreloi voimakkaimmin juuri kahden muun pohjoismaan kanssa. Tilastollisesti merkitsevää korrelaatiota havaittiin myös muutamien muiden ei-eteläisten jäsenvaltioiden (erit. Saksa ja Itävalta) kanssa. Korrelaatiokertoimet eivät kuitenkaan ole erityisen korkeita. Toisen asettamamme tutkimushypoteesin mukaan Suomen tulisi olla neuvottelujen lopputuloksen kanssa voimakkaimmin korreloivien jäsenmaiden joukossa. Tulokset tukevat myös tätä hypoteesia. Kaikkia säädöksiä yhtenä joukkona tarkastellen Suomen positio korreloi itse asiassa jäsenmaista parhaiten neuvottelujen lopputulosten kanssa. Tulos on tilastollisesti merkitsevä. Sama toistuu tarkasteltaessa pelkästään konsultaatiomenettelyn alaisia säädöksiä. Yhteispäätösmenttelyn alaisissa tapauksissa Suomen positiot korreloivat jäsenmaista kolmanneksi parhaiten lopputulosten kanssa Irlannin ja Iso-Britannian jälkeen. Korrelaatiokertoimet ovat edellistä hypoteesia matalampia. Verrattaessa jäsenmaiden korrelaatiokertoimia toisiinsa havaitsimme, että ne vaihtelivat useiden jäsenmaiden osalta melkoisesti päätösproseduurien välillä. Tulos on yllättävä, koska eri proseduurit vaikuttavat

parlamentin ja komission asemaan lainsäädäntöprosessissa. Aineistosta ei ilmiölle ole löydettävissä ainakaan ilmiselvää selitystä. Tutkimuksen tulokset vahvistavat Selckin ja Kuipersin (2005) aiempaa havaintoa siitä, että pohjoismaiden neuvottelupositiot ovat lähellä toisiaan. Mattilan ja Lanen (2001) aiempien havaintojen mukaan äänestystapauksissa Suomi äänesti äärimmäisen harvoin neuvoston esityksiä vastaan. Nyt saadut tulokset ovat Mattilan ja Lanen tulosten kanssa sopusoinnussa siinä mielessä, että Suomen positio näyttäisi korreloivan erinomaisen hyvin neuvottelujen lopputulosten kanssa verrattuna muihin jäsenmaihiin. Matalat korrelaatiokertoimet puolestaan tukevat kirjallisuudessa esitettyjä havaintoja siitä, ettei neuvostossa ole havaittavissa pysyviä ja säädöksistä riippumattomia koalitorakenteita.

DEU -ryhmän kokemusten perusteella ja etenkin johtuen neuvoston lähes äärimmäisestä konsensushakuisuudesta voidaan väittää, että pienelläkin jäsenmaalla on hyvät mahdollisuudet vaikuttaa neuvottelujen lopputuloksiin ainakin osittain. Vaikutusvalta on usein suurempaa kuin jäsenmaan pelkkä äänimäärä neuvostossa antaisi odottaa. Neuvoston päätöksenteossa kyse ei ehkä välttämättä ole siitä, että pienillä jäsenmailla on lähinnä onnea, jos suurten jäsenmaiden neuvottelema tulos sattuu heijastamaan niiden preferenssejä. Esimerkiksi erilaisten maakohtaisten poikkeamien ja kompromissien kautta kullakin jäsenmaalla on vaikutusvaltaa unionin tärkeimmässä päättävässä elimessä. Suurten ongelmien edessä jäsenmaiden äänimäärät nousevat neuvotteluissa aktiivisesti etu-

alalle, mutta vähäisissäkin tapauksissa jäsenmaat epäilemättä arvioivat neuvottelujen taustalla myös mahdollisen blokkavaan määrävähemmistön kooka ja toimivat sen mukaisesti (ns. shadow voting).

Miten nykyinen 27 jäsenmaan unioni tulevaisuudessa toimii, jää nähtäväksi. Mikäli neuvoston toimintatapoja ei merkittävästi muuteta, jatketaan oletettavasti nykyisiä käytäntöjä. Uusimpien tutkimustulosten mukaan vaikuttaisi siltä, että uudet jäsenmaat ovat omaksuneet neuvostossa aiemmin vallinneen kompromissihakuisuuden, jolloin unionin yksi pääasiallisista tehtävistä, säädöstuotanto, ei olisi merkittävästi vaikeutunut (Mattila 2009). On tosin havaintoja, joiden mukaan määränemmistöä olisi alettu aiempaa aktiivisemmin käyttää ja uusista säädöksistä olisi alettu äänestää hieman entistä (EU 15) herkemmin (Mattila 2009). Mikäli kaikista asioista jouduttaisiin äänestämään, pelkona olisi jäsenmaiden jatkuva katkeorittuminen ja tulevien neuvottelujen vaikeutuminen entisestään. Aiemman vuoden 2004 laajentumisen yhteydessä uudistuskeskustelu koski lähes ainoastaan jäsenmaiden äänimääriä ja määränemmistön suuruutta neuvostossa. Seikat ovat jäsenmaille ehkä turhankin tärkeitä, koska aiemman yhteishengen vallitessa äänestyksiin jouduttiin hyvin harvoin. Samalla on toki syytä pitää mielessä Mattilan (2009) toteamus siitä, ettei kiistanalaisten säädösten selkeä äänestyttyminen olisi välttämättä pelkästään negatiivinen asia. Neuvotteluprosessin ja positioiden hämärtyminen erilisten kompromissien taakse ei välttämättä lisää EU:n hallintokoneiston läpinäkyvyyttä.

LÄHTEET

- Arregui, Javier. 2004. *Negotiation in Legislative Decision-Making in the European Union*. Groningen: ICS / University of Groningen.
- Arregui, Javier, Stokman, Frans ja Thomson, Robert. 2004. Bargaining in the European Union and Shifts in Actors' Policy Positions. *European Union Politics* 5:1, 47–72.
- Bailer, Stefanie. 2004. Bargaining Success in the European Union: The Impact of Exogenous and Endogenous Power Resources. *European Union Politics* 5:1, 99–123.
- Beyers, Jan ja Dierickx, Guido. 1998. The Working Groups of the Council of the European Union: Supranational or Intergovernmental Negotiations? *Journal of Common Market Studies* 36:3, 289–317.
- Elgström, Ole, Bjurulf, Bo, Johansson, Jonas ja Sannerstedt, Anders. 2001. Coalitions in the European Union Negotiations. *Scandinavian Political Studies* 24:2, 111–128.
- Heisenberg, Dorothee. 2005. The institution of 'consensus' in the European Union: Formal versus informal decision-making in the Council. *European Journal of Political Research* 44:1, 65–90.
- Kaeding, Michael ja Torsten Selck. 2005. Mapping Out Political Europe: Coalition Patterns in EU Decision-Making. *International Political Science Review* 26:3, 271–290.
- Kauppi, Heikki ja Widgrén, Mika. 2004. What determines EU decision-making: needs, power or both. *Economic Policy* 39, 221–266.
- Lewis, Jeffrey. 2003. Institutional environments and everyday EU decision making. *Comparative Political Studies* 36, 97–124.
- Mattila, Mikko. 2004. Contested decisions: Empirical analysis of voting in the European Council of Ministers. *European Journal of Political Research* 43, 29–50.

- Mattila, Mikko. 2009. Roll call analysis of voting in the European Union Council of Ministers after the 2004 enlargement. *European Journal of Political Research* 48, 840–857.
- Mattila, Mikko ja Lane, Jan-Erik. 2001. Why Unanimity in the Council? *European Union Politics* 2:1, 31–52.
- Naurin, Daniel ja Lindahl, Rutger. 2008. East, North, South. Coalition-Building in the Council Before and After Enlargement. Teoksessa Naurin, Daniel and Wallace, Helen (toim.), *Unveiling the Council of the EU. Games Governments Play in Brussels*. Palgrave Macmillan.
- Pajala, Antti. 2002. *Expected Power and Success in Coalitions and Space: Empirical Voting Power in 17 European Parliaments and the Council of the EU*. Turku: Turun yliopisto.
- Pajala, Antti ja Widgrén, Mika. 2004. A Priori versus Empirical Voting Power in the EU Council of Ministers. *European Union Politics* 5:1, 73–97.
- Selck, Torsten J. 2004a. *The Impact of Procedure: Analyzing European Union Legislative Decision-Making*. Göttingen: Cuvillier Verlag.
- Selck, Torsten J. 2004b. On the Dimensionality of European Union Legislative Decision-making. *Journal of Theoretical Politics* 16:2, 203–222.
- Selck, Torsten J. 2005. Improving the Explanatory Power of Bargaining Models – New Evidence from European Union Studies. *Journal of Theoretical Politics* 17:3, 371–375.
- Selck, Torsten J. ja Kaeding, Michael. 2004. Divergent Interests and Different Success Rates: France, Germany, Italy, and the United Kingdom in EU Legislative Negotiations. *French Politics* 2: 81–95.
- Selck, Torsten J. ja Kuipers, Sanneke. 2005. Shared hesitance, joint success: Denmark, Finland, and Sweden in the European Union policy process. *Journal of European Public Policy* 12:1, 157–176.
- Selck, Torsten J. ja Steunenberg, Bernard. 2004. Between Power and Luck: The European Parliament in the EU Legislative Process. *European Union Politics* 5:1, 25–46.
- Stokman, Frans ja Thomson, Robert. 2004. Winners and losers in the European Union. *European Union Politics* 5:1, 5–23.
- Thomson, Robert. 2009. Actor alignments in the European Union before and after enlargement. *European Journal of Political Research* 48, 756–781.
- Thomson, Robert, Boerefijn, Jovanka ja Stokman, Frans. 2004. Actor alignments in European Union decision making. *European Journal of Political Research* 43, 237–261.
- Thomson, Robert, Stokman, Frans N., Achen, Christopher H. ja König, Thomas (toim.). 2006. *The European Union Decides: A Model Comparison*. Cambridge University Press.

VIITTEET

- * Tätä tutkimusta ovat tukeneet Yrjö Jahnssonin Säätiö sekä Suomen Akatemia. Tekijät kiittävät yhteistyöstä muita DEU -projektin tutkijoita: Christopher Achen, Javier Arregui, Stefanie Bailer, Vincent Boekhoorn, Madeleine O. Hosli, Thomas König, Sven-Oliver Proksch, Gerald Schneider, Torsten Selck, Bernard Steunenberg, Frans N. Stokman, Robert Thomson ja Adrian van Deemen.
- ** Kirjoittajaverini professori Mika Widgrén menehtyi elokuussa 2009 ennen käsikirjoituksen lopullisen version valmistumista.
- ¹ Toki myös esim. yksittäinen direktiivi saa silloin tällöin runsaasti näkyvyyttä. Hyvänä esimerkkinä on ollut ns. palveludirektiivi, johon liittyy Ranskan argumentoi puolalaisten putkimiesten mahdollisesta invaasiosta maan palvelumarkkinoille.
- ² Muita DEU -projektin aineistoa soveltavia tutkimuksia ovat ainakin: Stokman ja Thomson (2004), Thomson ym. (2004), Thomson (2009), Selck (2005), Selck (2004a), Selck (2004b), Selck ja Steunenberg (2004), Arregui ym. (2004), sekä Bailer (2004). Dataa soveltavia väitöskirjoja ovat ainakin Pajala (2002), Arregui (2004) ja Selck (2004a). DEU -projektin päätuotos on Thomson ym. (2006). Erona edellisiin tässä tutkimuksessa keskitytään erityisesti Suomeen.
- ³ Tälle vastakkaisen näkemyksen ovat esittäneet Kauppi ja Widgrén (2004) tarkastellessaan EU:n budjettimaksuja jäsenmaille. He havaitsivat, että maiden osuuden EU:n budjetista on selitettävissä erittäin hyvin käytettävissä modifioitua Shapleyn ja Shubikin valtaaindeksiä – niin sanottua Straffin indeksiä – jossa jäsenmaiden todennäköisyydet äänestää aloitteen puolesta jakautuvat kahteen vastakkaiseen ryhmään. EU15:ssä on hieman yli 32000 kahtiajakoa, joista kaikista Kauppi ja Widgrén (2004) laskivat Straffin -indeksivektorin. Selittäessään niillä vuoronperään jäsenmaiden osuuksia EU:n budjetista, he päätyivät havaintoon, jonka mukaan sadassa parhaassa regressiossa Saksa ja Ranska ovat lähes aina samalla puolella. Sadan parhaan regression selityksasteet olivat noin 95 prosenttia.
- ⁴ DEU -projektin keräämä aineisto on talletettu kokonaisuudessaan Alankomaissa sijaitsevaan yhteiskuntatieteelliseen 'Steinmetz Archive' -tietokantakokoon (http://www.niwi.knaw.nl).
- ⁵ Asiantuntijahaastattelussa kartoitettiin ensin ulottuvuuksien ääripäät. Tämän jälkeen arvioitiin, mikä muiden positioiden järjestys oli ääripäiden välillä. Näin saadut ulottuvuudet normalisoitiin tarvittaessa välille 0–100.